

Den lille prins og den lille pige

Juni 2016 af Agnete Langgård

Med en animeret biograffilm om den lille prins er der lejlighed til at opleve eller genopleve Saint-Exupéry's verdenskendte fortælling – i ny forklædning men med de eviggyldige budskaber intakte

I juni 2016 er der premiere på en ny familiefilm baseret på Antoine de Saint-Exupéry's klassiske bog « Den lille prins ». Det er første gang, den er produceret som animeret film til visning i biografen, og den er oven i købet på dansk. Her vil man bl.a. kunne høre Mikkel Følsgaard, Trine Pallesen og Wåge Sandøe lægge stemmer til de velkendte figurer som den lille prins, ræven, rosen, drankeren, kongen osv.

Det er den anerkendte amerikanske instruktør Mark Osborne, der har instrueret filmen. Han er bl.a. kendt for sine film « Kung Fu Panda » og « Svampe Bob Firkant », og han har allieret sig med et team af specialister, der bl.a. har lavet, « Shrek », « Den bestøvelede kat » og « Ratatouille ». Så hvad laver han nu i selskab med en figur fra en noget anden litterært kant ? Hvordan skal det gå, kan man måske godt forledes til at tænke, hvis man holder af den klassiske fortælling om den lille prins.

Om sin egen tilgang til opgaven med at omsætte « Den lille prins » til biograffilm, har han selv sagt, at han fra starten havde sagt nej til at løse opgaven. Han var ganske enkelt overbevist om, at det ikke kunne lade sig gøre. Det ville risikere at ødelægge den fine fortælling, og der skulle meget mod til at omsætte et så ikonisk værk, mente han. Bogen har nemlig ikke nogen specifik genre. Det er en slags allegori med et meget poetisk islæt, der på én gang egner sig til både børn og voksne. Måske kan man mest sige, at det er en historie for voksne i barnlig forklædning. Nok ikke det nemmeste værk at omsætte til animationsfilm.

Men efter nogen refleksion endte han med at sige ja, og hans måde at løse det på var at distancere sig fra værket og frigøre sig ved at opfinde et parallelt univers med en historie om en pige, der lever i en nutidig verden.

Om sit forhold til bogen fortæller Marc Osborne i øvrigt, at han altid har haft et eksemplar af « Den lille prins » med sig. « *Min kone forærede mig den, da vi mødte hinanden på universitetet. Vi havde nogle år, hvor vi langt fra hinanden, men vi holdt det ud - på grund af bogen. Den fungerede som et bånd imellem os* », har han udtalt.

Saint-Exupéry's fortælling om den lille prins er en af de mest solgte bøger i verden nogensinde. Det anslås, at den er solgt i 200 millioner eksemplarer, siden den udkom i 1943. Samtidig er den den mest oversatte bog næst efter Bibelen med oversættelser til omkring 250 millioner sprog og dialekter. Fra « Der Kleine Prinz » på tysk, over « Wiil yar oo Amiir ah » på somalisk til « Quyllur llagtayaq » på indiansk.

Til gengæld har « Den lille Prins » kun én gang tidligere været lavet til visning i biografen. Det var som musical i 1974 med entertainerne Gene Wilder i rollen som ræven og Bob Fosse som slangen. Den tjente efter sigende ikke én eneste franc hjem. Efterkommerne

og rettighedsindehaverne til « Den lille prins » har altid været meget restriktive med at give tilladelser til brug af bogen. De har altid været bange for, at der skulle « gå Disney i den », og den frygt kan man jo godt forstå.

I biografversionen af « Den lille prins » bliver vi hurtigt introduceret til den lille pige, som er blevet tilføjet fortællingen. Hun bliver fra starten præsenteret som en modpol til alt det, som den lille prins i originalversionen står for. Hendes ambitiøse mor har i en ferie lejet et hus, hvor hun har sat pigens liv ind i et system af studier og daglige gøremål, der skal forberede hende på at blive optaget på en prestigefyldt skole. Moderen har en total plan for pigen. « *En livsplan* », som hun kalder det, og fortsætter : « *Vi overlader intet til tilfældighederne. Du bliver en fantastisk voksen* ». Her er urene altid sat, og moderen passer sin karriere uden for hjemmet, mens pigen sidder alene og studerer i sine mange bøger.

I huset ved siden af bor en gammel pilot. Han har et fly i baghaven, et hus med rod og pølseadder i lommen. En mad, som pigen takker nej til med den meget moderne kostmæssige undskyldning, at hun lider af kødpølseallergi.

Hos ham er intet sat i system, her hersker til gengæld nysgerrighed, opfindsomhed og ønsket om menneskelig kontakt. Han siger f.eks.: « *De voksne forstår aldrig noget. Det har glemt alt om at være barn* ». Et citat taget lige ud af bogen « Den lille prins ».

På den måde er modsætningerne mellem pigens og pilotens verden trukket hårdt op i filmen. Den rationelle verden, hvor pigen helt omvendt lever som en voksen, og den irrationelle, hvor piloten omvendt lever som et barn.

Men det bliver der selvfølgelig lavet om på. Piloten får kontakt til pigen ved at kaste papirfly med tegninger og tekst fra « Den lille prins » over til hende, og på denne måde introduceres den lille pige og vi som tilskuere til den lille prins´ magiske univers, hvor alt er muligt.

Moderen er selvfølgelig ikke tilfreds med den nye kontakt. Da piloten under et forsøg med sit fly laver skade på deres hus, udtaler hun som den rationelle voksne, hun er : « *Hvilken idiot har da også en flyver i baghaven* », og da piloten forsøger at undskylde ved at give hende en side fra « Den lille prins » og en rose, sorterer moderen dem politisk korrekt i hver sin affaldscontainer – én til papir og én til kompost.

Men pigen og piloten nærmer sig stille og roligt hinanden. Hun sniger sig jævnlige hjemmefra gennem et hul i hegnet. Hun er lidt skeptisk, og da piloten fortæller hende historien om den lille prins, så reagerer hun med al sin fornuft med at sige : « *Hvad lavede drengen der i ørkenen, jeg har aldrig hørt om, at der skulle være liv på andre planeter* ». Men efterhånden giver hun efter og genopdager hos piloten langsomt den barndommens verden, hun har mistet.

Og ikke mindst går det op for hende, at hun efter alle sine besøg er blevet – tjæ – afhængig af ham. Han er nemlig blevet - noget i grunden så enkelt men også så betydningsfuldt – hendes ven : « *Jeg har fået en ven* », siger hun til sin mor. Moderen kigger mistænksomt på pigen og giver sig til at lede efter ordet i livsplanen. Hvor det selvfølgelig ikke findes. Og så siger hun : « *Hvis du arbejder rigtig hårdt, så må du godt lege med din nye ven til næste sommer !* ».

Undervejs i filmen oplever den lille pige nogle tab, og det er så der, det går op for hende, at man som en bagside ved et venskab bliver ked af det, hvis man mister. « *Alle må sige farvel før eller senere* », siger piloten, hvor til hun svarer helt enkelt : « *Jamen, jeg har brug for dig her !* ».

Det viser sig til slut, at piloten er i stand til at give hende evnen til at finde trøst. Hun skal lære – som det bliver udtrykt så poetisk i Saint-Exupéry's originale fortælling – at se rigtigt med hjertet.

« Kun med hjertet kan man se rigtigt » er nok det mest kendte citat fra « Den lille prins ». Det lyder så smukt og så rigtigt, men hvad betyder det i grunden for alvor hos Saint-Exupéry ?

Som udgangspunkt er det nok værd at bide mærke i tilblivelsen af « Den lille prins ». Den blev nemlig til, mens Saint-Exupéry levede i eksil USA. Han havde forladt Frankrig i slutningen af 1941 efter en del hetz mod sig, fordi han ikke ønskede at tilslutte sig de franske modstandsgrupper i England under de Gaulle. Han ønskede ikke på nogen måde at tage ideologisk stilling. Han havde efterladt sine venner og familie og var under sit ophold tynget af sorg og længsel efter dem derhjemme, og det er altså på den baggrund, at han skriver « Den lille prins », som udkommer d. 6 april 1943 i en engelsk version i USA.

Det er da også en nedtrykt prins, vi møder, da han optræder første gang i bogen. Han har rejst rundt i verden og kun mødt mærkelige rationelle voksne med orden i tingene. Efter hvert besøg siger han ganske desillusioneret : « *De voksne er bestemt meget mærkelige* ».

Det, der kendetegner alle de voksne, er, at de lever regelbundne ensomme liv med forløjet livsindhold. Det kunne være dem, der danner baggrund for den måde den lille pige i filmen er skildret på.

Langsomt føler den lille prins sig mere og mere ensom, og da han endelig møder en, som han tror, han kan blive venner med – nemlig ræven – så opdager han, at det kan han heller ikke: « *- Vil du ikke lege med mig?, spurgte den lille prins. Jeg er så ked af det. - Jeg kan ikke lege med dig, sagde ræven. Jeg er ikke gjort tam. - Åh, så må du undskylde, sagde den lille prins* ». Her ses en ensomhed, som ligner den, der i filmen skildres hos både piloten og den lille pige.

Men her bliver prinsen alligevel lidt nysgerrig – ligesom pigen i filmen – og det lyder sådan: « *Men da han havde tænkt sig lidt om, tilføjede han: - Hvad er det at blive gjort tam? - Noget man i al for høj grad har glemt, sagde ræven. Det betyder at knytte bånd* ».

Og så forklarer ræven videre, hvad det betyder at knytte bånd, og hvad man får ud af det: « *- Endnu betyder du ikke andet for mig end en lille dreng, mage til hundrede tusinde andre små drenge. Jeg har ikke brug for dig, og du har ikke brug for mig. Men hvis du gør mig tam, så vil vi få brug for hinanden. Så bliver du den eneste i verden for mig, og jeg bliver den eneste i verden for dig* ». Det vil sige, at der er vej ud af ensomheden, men at det kræver en indsats.

Herefter knytter ræven og prinsen bånd. Og det foregår på rævens betingelser: « - *Hvordan bærer man sig ad? spurgte den lille prins. - Man skal være meget tålmodig, svarede ræven. Først skal du sætte dig et stykke fra mig, således, i græsset. Jeg skæver til dig, og du siger ingenting. Ordene er misforståelsens kilde. Men for hver dag ville du kunne rykke lidt nærmere ... ».*

Det forekommer, at det kunne være dette budskab om, at man skal skabe bånd for at få betydning, og at det skal foregå stille og roligt, der genskabes i filmens skildring af det venskab, som skabes mellem pigen og piloten.

Herefter går det for prinsen i bogen som med pigen i filmen. Han opdager, at venskab kan risikere at koste noget. Da han skal drage videre, lyder samtalen mellem ham og ræven sådan: « - *Åh, hvor vil jeg komme til at græde, sagde ræven. - Det er din egen skyld, sagde den lille prins. Det er ikke for at være skadefro, men du har selv ønsket, at jeg skulle gøre dig tam... - Ja, naturligvis, sagde ræven. - Jamen, så har du jo ikke fået noget ud af det, sagde den lille prins ».*

Men her er det så igen ræven, der er den kloge, og som lærer prinsen, hvorfor det lige præcis ikke er spild at have knyttet bånd: « - *Jo, det har jeg, sagde ræven. Takket være kornets farve. Dit hår har farve som guld (...), og kornet, som også er gyldent, vil få mig til at tænke på dig ».*

Det er disse usynlige bånd, der bliver skildret som så betydningsfulde i bogen. Et andet centralt sted i bogen, hvor dette kommer til udtryk, er da prinsen skal forlade piloten og rejse hjem til sin stjerne. Prinsen siger, at han vil give piloten en gave, og fortsætter: « - *Når du betragter himmelen om natten, så vil det for dig være, som om alle stjernerne ler, fordi jeg bor på en af dem. Derfor vil du have stjerner, der kan le. Og når du har trøstet dig – man trøster sig altid – vil det være nok, at du har kendt mig. Du vil altid være min ven ».* Dette positive budskab om, at man skal kunne se det betydningsfulde i det hverdagsagtige og hermed knytte bånd, og at disse bånd er meningsskabende, evige og lige præcis trøstende, det er dét, Saint-Exupéry mener med at kunne se med hjertet. I bogen er det ræven, der bruger vendingen og siger det velkendte: « - *Farvel sagde ræven, og nu skal jeg betro dig min hemmelighed. Den er ganske ligetil: kun med hjertet kan man se rigtigt. Det væsentlige er usynligt for øjet ».*

Denne evne til at kunne se med hjertet får den lille pige i filmen også. Af hensyn til læsere, der overvejer at se filmen, skal det ikke her afsløres i hvilken forbindelse. Men der er ingen tvivl om, at, selvom der enkelte steder går lidt Disney i den, så går budskaberne fra originalversionen om, at man skal se med hjertet, huske sin barnlige side og skabe venskaber og usynlige bånd klart igennem i filmversionen

På denne måde vil der nu være en mulighed for at opleve eller genopleve dele af de eviggyldige budskaber fra Saint-Exupérys fortælling. Måske filmen vil tale til et dansk publikum. Måske man vil få lyst til at læse originalen. En interessant ting ved Saint-Exupéry er nemlig, at han har kendt og elsket H.C. Andersen. Han fik gennem hele sin

barndom læst højt af H.C. Andersens eventyr, og han skriver selv et sted, at den første bog, han rigtig holdt af, var en samling af eventyr af H.C. Andersen. Herudover fortælles det, at da han lå på hospitalet i et halvt år efter et flystyrt i Guatemala, var der én bog på hans natbord, nemlig H.C. Andersens samlede værker. Sådan er der knyttet bånd fra værker fra forrige århundrede til Saint-Exupérys værk og frem til dette sidste moderne værk.